

Arvoisa Kansalainen!

Vanhoista ajoista lähtien on ollut vallalla se käsitys, että naisen toimiala on yksinomaan työ kodin ja perheen piirissä. Tosiasia on nyt kuitenkin, että nainen on astunut ulos yhteiskuntaan, niin että niiden naisten luku, jotka nykyään toimivat yksinomaan kodissa, on miltei vähemmistönä. Tuon vanhan olettamuksen nojalla on naisen olemuksen *ainoana perustana* pidetty sitä seikkaa, mikä asema hänellä on perheessä, toisin sanoen, onko hän jonkun miehen vaimo vaiko vanhempiensa tytär.

Tämä vanhanaikuinen käsitys on kokonaan antanut leimansa naisten nimittämistavalle. Naiset on sen perusteella jaettu kahteen luokkaan, naineisiin ja naimattomiin ja on hedän nimityksensä rajoittunut ankarasti vain tämän käsityksen puitteisiin. Nimityksinä on suomenkielessä käytetty naineille naisille joko vaimo-, rouva- tai puoliso-sanoja tai miesten arvonimistä johdettuja nimityksiä. Useimmissa Euroopan kielissä on käytännössä nimitys, joka alkujaan on ollut ylempisäätyisen *täysikäisen naisen* nimitys, mutta jota aikojen kuluessa on ruvettu käyttämään vain naineista naisista. Nämä nimitykset ovat: saksankielessä Frau, ranskankielessä madame, ruotsin-, norjan- ja tanskankielissä fru tai frue, italiaksi signora, espanjaksi señora j. n. e.* Naimattomille naisille on tuosta yleisnimityksestä muodostettu pienoismimitys, joka merkitsee »pikku nainen» tai »pikku rouva», kuten saksaksi Fräulein, ruotsiksi, norjaksi ja tanskaksi fröken (johdettu sanasta Frauchen; -chen ja -lein-päätteet merkitsevät kuten tunnettua saksankielessä pieni), ranskaksi mademoiselle, italiaksi signorina, espanjaksi señorita j. n. e. Suomenkielen rouva on johdettu sanasta frouva (fru, vironkielessä prouva) ja on se siis myös yleisnimitys, vaikka sitäkin on alettu käyttää vain naineista naisista. Sen mukaan olisi johdonmukaista käyttää naimattomista naisista suomenkielessä nimitystä »pikku nainen» tai »pikku rouva». Olisiko se sen naurettavampaa kuin Fräulein? Mutta kun suomenkielessä on jo ennestään ollut neiti-sana, joka on johdettu sanasta neito, on katsottu sen sopivan kaikenikäisille naimattomille, huolimatta siitä, että se merkitykseltään on lapsellinen ja siis myöskin pienoismimi, samalla kuin se erityisesti korostaa naisen naimasuhteisiin kuulumattomuutta. Mutta juuri tuota ainaista korostamista ja viittausta sukupuoli-suhteisiin täytyy pitää todellisessa sivistisyhteiskunnassa kokonaan sopimattomana.

Naisten nimitykset ovat siis kehityksen muuten kulkiessa eteenpäin jääneet ajastaan jälelle. Nykyajan ajattelevan naisen, jopa miehenkin, on pakko se huomata, jos asiaa harkitsevat. Naimisissa oleva nainen, joka niin kernaasti esiintyy »rouvana», ei huomaa; että häntä itse asiassa kutsutaan »vaimo se ja se», jota hän ei mitenkään sallisi. Mikä epäjohdonmukaisuus, jos kerran »rouvalla» tarkoittaa naimisissa olevaa. Emme suinkaan tahdo suositella »vaimoa» puhuttelusanana käytettäväksi, mutta tätä kaunista suomalaista sanaa on alettu karistaa siinä määrin, että puhutaan alituisesti kolmannessakin persoonassa »hänen rouvastaan», kun tarkoitetaan jonkun aviokumppania. Eikö tässä tapauksessa »vaimo» olisi paljon kauniimpi sana ilmaisemaan tuota läheistä suhdetta miehen ja naisen välillä. Jos joku sanoo »minun rouvani», tuntuukin se jo melko nousukasmaiselta. — Laajoissa piireissä koetetaan vielä uskotella, että rouva olisi ammattinimi, joka merkitsee kodinhoitajaa. Se on kuitenkin erehdys. Rouva voi tehdä mitä työtä tahansa, kotitalouden huolehtija on emäntä. Se on vanha suomalainen ammattinimi, joka vastaa muita sekä miesten että naisten ammattinimiä.

Ainoa arvokas tapa olisi tietenkin, että se nimitys, joka eri kielissä alkujaankin on merkinnyt täysikäistä naista, otettaisiin taas käytäntöön kaikille naisille. Silloin siitä häviäisi tuo yksinomainen aviiovaimo-merkitys, mikä siihen on tahdottu sisällyttää. Yleisnimityksen todellinen merkitys palaisi ja se merkitsisi sekä naineen että naimattoman naisen kohottamista omaan *persoonallisuusarvoon*.

Eikö olisi jo aika naisenkin esiintyä *ihmisenä* eikä vain sukupuoliolentona! Nainen tarvitsee nykyisessä yhteiskunnassa jo ehdottomasti nimitystä, joka tätä ihmisyyttä kuvaa. Ammattinimityksiä on naisista jo kyllä jossakin määrin otettu käytäntöön, mutta entinen vanha jakotapa säilyy siitä huolimatta merkillisen sitkeänä.

Vanhan järjestelmän murtuminen merkitsee naisen historiassa suurempaa mullistusta kuin kansalaisoikeuksien saavuttaminen. Sentähden on vastustuskin suuri. Se ei ole pienempi naisten omassa keskuudessa kuin miestenkään, sillä totuttuihin tapoihin ja perittyihin katsantokantoihin perustuvan »yleisen mielipiteen» kannattajajoukko on aina suurempi kuin niiden yksilöiden, joiden sydämissä ja aivoissa kehityksen kasvattamat uudet ajatustavat ensin kypsyvät.

Luottaen siihen, että Tekin, joko ennestään tai nyt asiaa lähemmin harkitessanne yhdytte siihen mielipiteeseen, että kaikille täysikäisille naisille olisi käytettävä *ammattinimen rinnalla* yleisnimityksenä sanaa rouva, kehoitamme Teitä mikäli mahdollista toimimaan sen mukaan. Ensimmäinen askel on silloin, että *välttätte neiti-sanan käyttämistä* täyskasvuisille naisille. Voitte sen sijaan, jos ette heti tahdo siirtyä rouva-sanan käyttöön, käyttää suomenkielessä paljon kauniimmalle kuuluvaa toista persoonaa monikossa, Te — tai vielä kernaammin -tte-päätettä, esim. haluatteko, suvaitsetteko? Tämä käy esim. liikeasioissa yleisöön nähden erinomaisesti päinsä. Kieliopillisestikin se on parasta suomea.

Kehoitamme siis kaikissa julkisissa paikoissa aina käyttämään tätä puhuttelutapaa tai sanaa rouva. Sanotaanhan Ranskassa kaikkialla tuntemattomalle naiselle Madame —, ei pidetä sopivana tunkeutua yleisissä paikoissa asiakkaan perheoloja arvailemaan. Englantia puhuvissa maissa sanotaan Lady, Saksassa on keksitty hätävaraksi puhuttelutapa »die Dame», jota käytetään Ruotsissa ja osaksi meilläkin muodossa »damen». Näitä sanoja on alettu käyttää vain siitä syystä, että saksan- ja ruotsinkielen Frau ja fru nykyisen kielenkäytön mukaan vaativat nimen jälessään, joten niitä ei kernaasti käytetä tuntemattomille. Suomenkielen rouva on siinä suhteessa yhtä käytännöllinen kuin ranskalainen madame, että sitä voidaan käyttää sekä nimen yhteydessä että ilman sitä, ja sopii se siis erinomaisesti yleiseksi puhuttelusanaksi. Jos naimisissa oleva nainen haluaa ilmaista asemansa ja *ammattinsa* perheenäitinä ja kotitalouden hoitajana, voi hän käyttää siihen tarkoitukseen meillä jo vanhastaan olevaa ammattinimeä *emäntä* tai perheenemäntä. Silloin on meillä naisen nykyistä asemaa vastaava puhuttelutapa: jokaisella naisella on ammattinimensä, joka ilmaisee hänen toimintaansa, ja sitäpaitsi yleisnimitys — rouva.

